Ч. 257 (13.456). Львів, неділя 1. жовтня 1933. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Галанції, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Національна координація.

(Кореспонденція з Америки.)

Ню Йорк, 15. вересня 1933.

На острові Куба, під самим боком американських Злучених Держав, ще до тепер не минула політична кріза. Всемогучий на Західній Півкулі Вуйко Сем вислав перед тижнем біля лів копи воєнних кораблів до цього розмірно невеличкого острівця разом зі своїм воєнним міністром, але ніодин стріл не впав з американського корабля, ні один американський жовнір не станув ногою на кубанській суші, хоч на підставі колишніх умов Злучені Держави Північної Америки мають там право інтервенції для привернення „законного ладу".

„Великий Північний Кольос" — як називають Вуйка Сема полудневе-американські держави, боїться поставити свою ногу над порскаючим котиком. Якаж то сила стримує Америку перед рішучим кроком?

Відомо, що так звані латинські держави, тобто краї скольонізовані колись еспанцями, живуть між собою як собака з котом. Але, як лише хтось „чужий" загрожує одній з них, вони всі стають солідарно по стороні нещасливця. Таке саме сталося тепер: дух латинсько-еспанської єдности приневолює Вуйка Сема респектувати незалежність маленької Куби. Цей дух є тим мітичним „імпондерабіле лятінум" — „латинською святощею".

Важке завдання буде мати Ініціятивний Комітет Всеукраїнського Конгресу усталити якісь „Imponderabilia Ucrainica", отже засади, які були би свого роду незрушимою українською святощею і перед якою чужинці мали би відповідний респект. Тяжкі прикмети українського індивідуалізму; недостача традиції пошани до свого рідного авторитету; традиційний бунт широких мас „проти власного добра"; вкінці закорінений нахил до сварок — все те є „каменем преткновенія" для створення одного постійного всеукраїнського національного проводу.

Чи не прийдеться нам зачинати від самих основ: від написання українського національного катехізму і на його підставі уложеного якогось специфічно-українського морального кодексу?

Хоч як дивоглядно може виглядати така думка, то всеж бажання, щоби до праці над здійсненням нашого національного ідеалу притягти також розмірно сильну й діяльну американську еміграцію, нехай послужить за оправдання про зворот до примітивізму. В міжнародніх зносинах є вже вироблені певні засади, які вважають за аксіоми і, напр., інакше неможливо було скласти заповіту Ліґи Націй, який підписало відразу аж 44 держави, без попередніх пертрактацій. Тим лекше, здається, можна осягнути порозуміння між ріжними українськими групами.

Міркування зовсім льогічне. Але безупинні плавкі відносини серед американських еміґрантів спонукують мене звернути увагу хочби на такі найновіші симптоми. Рухлива група з революційною маркою підіймає гасло „Україна понад усе" і в імені цього гасла старається поставити себе понад усіх, притоптати старших досвідчених громадян, а прилюдним фальшом стероризувати навіть українсько-католицьку церкву і приневолити її йти за ними всупереч віками освячених засад цієї установи. Іншими словами: бажання вивищити себе понад усіх спонукує новий гурт вивернути догори коренем не лише самі засади тепер істнуючої моралі, але ще поневолити саму установу, що цю мораль плекає віками і своїй нації дає моральну силу до відпорности і витревалости у тяжких часах.

Колиб це був спорадичний випадок, то можна би це перечити і тим не журитися. Але, від коли я беру участь у національному житті серед нашої еміграції, я запримітив, що такі несамовиті випадки повторяються періодично. Раз їх викликують так звані ліві елементи, другий раз якісь ніби-релігійні рухи, а третій раз вони принялися навіть серед групи націоналістів, які голосять, що „нехай буде й чорт, аби українець", хоч на ділі вони лише чорта вважають за українця. У парі з тим і поширюється серед загалу поняття, що то непатріотична річ докоряти українцеві за неморальність, а вже якби хто відважився згадати, що в майбутній українській державі не обійдеться без криміналів, то такого сміливця готові навіть, американським звичаєм, злінчувати захоплені земляки.

Коли згадую про ці дивні випадки, зовсім не маю на думці відстрашити наших передових людей від плянів одноцільної праці для добра народу. Всетаки не шкодить знати, які то труднощі мусить перебороти така невироблена ще нація, як наша, в самих початках. І саме тому, що ми знаємо ці труднощі, треба нам спробувати, чи є якісь „імпондерабілія українiка", котрі нас всіх вязали би, чи їх нема.

Очевидно, що Ініціятивний Комітет Всеукраїнського Конгресу мусить поступати дуже обережно. Треба перестудіювати добре ріжні хартії свободи, великі гасла наших національних пророків, приглянутись ріжним „декляраціям незалежности" нових націй-держав, перестудіювати гасла, якими послуговувалися їхні автори і прийти до висновку, чи і в майбутнім нашім „заповіті" не треба би помістити засад, зрозумілих для всіх українських груп до тієї міри, щоби вони почувалися ними раз на все звязаними.

Тут мимоволі пригадується історія написання американської „Декларації Незалежности" з 4. липня 1776 року. Американський континентальний конгрес доручив виготовити її Томі Джефферсонові. Він використав цю нагоду, щоби моралізувати весь світ і виказати, чому американці мають право до незалежности. Цей документ вважають до цієї пори ідеалом поневоленого народу.

Подібну „декларацію віри самим собі" з моралізуванням самих себе треба скласти для покладення звязку між порозкиданими й розбитими українськими групами. Її треба би написати Дантейським стилем, щоби била сумління цілих наших поколінь і зобовязувала їх до шанування самих себе. Бо першим ворогом нашої волі є таки наше рабство духа перед чужими і брак зрозуміння свого власного брата. Якби нам удалося звязати таким чином хоч 55 відсотків наших репрезентативних груп чи частин, то можна сміло приступити до скликання Всеукраїнського Конґресу. Раз будемо знати, хто з ким може йти, від кого можна надіятися постійности праці й підтримки і як нам припинити щораз то нову боротьбу всіх проти всіх.

Недавно мав я нагоду перед великим зібранням говорити про конечність і можливість порозуміння з нашими підкарпатськими братами. Розуміючи труднощі такої акції на американському ґрунті, я шукав за якимсь способом відношення нашої, галицької частини, до уроженців Підкарпаття. Серед цього я натрапив на характеристичний вислів св. Августина, який я приняв би за моральну аксіому для зближення всіх українських груп. Не можу відмовити собі тепер цієї приємности, щоби не пригадати цього вислову другим:

— „In certibus unitas; in dubiis libertas; in omnibus charitas" — отже: „В цілком певних справах треба нам єдности; в непевних треба нам свобідної думки, але „у всіх справах треба нам зрозуміння один одного."

„Ось де вам вітчина осяйна, з усіх найкраща частина"

С. Демидчук.

Европа й українці.

Лист зі Швайцарії.

Женева, 26. вересня 1933.

У краю стільки „сенсацій", що здалека, здається, ніхто навіть не буде цікавий прочитати листа зі Швайцарії. Одначе не можна відмовитися від обовязку, бодай кількома словами поділитися з нашими читачами вражіннями зі Швайцарії головно тому, що в тій „міжнародній" країні українська справа вже не така чужа, якби могло здаватися. Мимохіть згадуєш часи зперед війни, зі свого побуту у Швайцарії, де слова „Україна", „українець" — навіть людині високо освіченій, напр. професорові університету, були цілком чужі. Багато, багато часу від тоді минуло, неодно ми пережили.

Одно можемо певно ствердити, що нині вже нам ані світ не чужий, ані ми світові не такі незнані, як колись. Навпаки, на кожному кроці відчуваєш, що українська справа знайшла вже зрозуміння. Ми вже маємо у світі щирих і вірних приятелів серед народів, які вміють шанувати право і цінити волю. Число приятелів українського народу росте помітно. Це безумовно вислідв нашої праці у краю і за кордоном.

Минулого тижня закінчився у столиці Швайцарії Берні Конґрес Орґанізованих Національностей Европи, на якому всеукраїнська справа була на першому місці. Як звичайно сумна справа — цим разом голод на Радянській Україні.

Прийшла на чергу Женева. Річні Загальні Збори Союзу Народів. Зїхався весь світ. Видиш білих, брунатних, а то і чорних — це делегати самостійних, могутніх, великих держав, а разом з ними і держав-ліліпутів. Всі мають рівне право у Союзі Народів сказати самі про себе те, що їх журить чи болить і можуть говорити в імені свого народу з всесвітньої трибуни в Женеві.

Зїхалися в цьому році до Женеви українці численно зі західних земель з Галичини, Буковини і представники еміґраційних центрів в Европі.

Всіх гнала до Женеви одна спільна думка: голод на Великій Україні. Світ, той офіціальний світ, мусить заговорити про голод на найбагатшій країні світа: на Україні. Ми мусимо промовити до серця добрих людей, щоби дали поміч засудженим на загибіль братам.

Надії не розчарували нас. Серед наскрізь зматеріялізованого світу, серед людей, яким не страшна смерть міліонів, коли йде про шкуру і інтереси їх держав, найшлися представники народів і міжнародні організації, які заявили сміливо, що чи це кому подобається чи ні — вони хотять допомогти українському народові і стануть в його обороні.

Великий український нарід не мав сам спромоги з офіціяльної світової трибуни промовити устами своїх представників. За нас хотять говорити ті, які не вважають слів „волі" і „правда" за пусту святочну фразу.

Пан Еріо, буцім то представник свободолюбної Франції, кричить на все горло, що на Україні рай, малі діти, немов маків цвіт червоні. Головне, що большевики обіцяли заплатити Франції старі довги тай ще дечого. У центрі Европи може процадати з голоду цілий нарід, коли б бодай мала надія, що другий може на цьому заробити! На щастя, не всі французи погоджуються з паном Еріо.

Пан Еріо бенкетував у Совітах і ще досі не очуняв. Прийде час і він протверезиться. Ми знаємо вартість большевицьких обіцянок, час виводить їх на чисту воду.

Всі знають про голод на Україні та нікому не вільно про це офіціяльно говорити.

Над тим, щоби світ довідався правди працюють у Женеві згідно всі українці. В якій мірі це вдасться, небавком побачимо.

Гітлерівці і кооперація.

Гітлеризм переводить повну реформу господарського життя Німеччини, при чому давні уладження змінюються скоро, чи там їх цілковито нищиться. У нас є багато людей, які не знають, якими дорогами йдуть господарські реформи Гітлера та захоплюються ними, непрослідкуючи ближче, чи воно справді добре і для нас відповідне.

Одною з найважніших ділянок нашого господарського життя, яке виросло на ґрунті демократії, це наша кооперація, якою гордимося і яка є фактично одинокою ділянкою нашого зорганізованого господарства. А тепер подамо з одної сторони прихильникам нашої кооперації, а з другої прихильникам гітлерівських „реформ", як саме відносяться гітлерівці до кооперативного руху, та що з ним у практиці роблять.

Зараз по приході Гітлера до влади його приклонники робили всякі пакости кооперації, уважаючи її заборолом демократизму, а споживчу кооперацію спеціяльно — осідком марксизму. Тож їх гасла були прості у цьому напрямку, а зводилися до знищення кооперації. Одначе вже скоро побачили, що кооперація є в Німеччині силою, якої не можна так легко чи то знищити, чи заступити чим іншим. Але треба було також гітлерівцям додержати свого приречення дрібним крамарям, посередникам і т. д., які пристали до гітлерівського руху саме в імя поборення ненависної кооперації, яка відбирала їм прожиток.

Отже гітлерівці шукають тепер виходу, а він направду дуже оригінальний. Настановили провідником т. зв. робітничого фронту д-ра Роберта Лея, а до цього фронту долучили цілу споживчу кооперацію. Очевидно, що Р. Лей знова зі своєї сторони назначив належних провідників-комісарів, до нагляду чи там ведення цілої споживчої кооперації окремо та для кожної кооперативи, касуючи тимсамим виборність органів у кооперативах. Довгий час говорилося про те, що тепер не будуть кооперації дальше розбудовувати, але виправлюють програму відбудови („Абвіклюнґспрограмм"). Але поза фразами тої програми довгий час не оголошували. Аж оце недавно Р. Лей проголосив свій плян, як належалоб дальше розуміти становище гітлерівців до кооперації. Він пише про свій плян таке: „Я випрацював такий плян, щоби 1200 споживчих кооператив обєднати в одну велику споживчу кооперативу для цілої держави; на цю кооперативу перейдуть дотеперішні права і претенсії членів поодиноких кооператив і їх вповні збережеться. Уділи поодиноких кооператив переходять на цю велику кооперативу, а за це дістає кожний окремий член такі самі права, які має дотепер у своїй кооперативі. Тільки тоді буде можливо ще вдержати деякі лихо уфундовані кооперативи".

Тут все в порядку. Але дальше йде таке: „Ця споживча кооператива на цілу державу **винайме поодинокі крамниці середньому станові (читай приватним купцям!)** з вказівкою, щоби купували товарі у дотеперішній кооперативній централі та підлягися її ревізії і контролі. А потім треба би розважити, чи не **обєднати би централю приватної торгівлі** (приватних купців) ЕДЕКА з **кооперативною централею ГЕГ**, щоби дійти до підприємства зложеного зі споживачів та торговців (купців). Купцеві може це бути лише на руку, коли він має запевнений круг покупнів та коли споживачі підтримають його в тяжкій життєвій боротьбі, а також споживач має свій інтерес у тому, щоби мати певний і добре загосподарений середній стан". („Консумгеноссеншафтліхе Рундшау", 16. вересня п. р.).

Звідси видно ясно, що кооперацію в Німеччині покищо „винаймуть" приватним купцям. А зате ці приватні купці будуть мати відтепер сталих покупнів, дотеперішних членів кооперативи. Так короткою дорогою буде нараз зліквідована споживча кооперація, а в додатку приватні купці дістануть у дарунку кооперативні крамниці разом з покупнями. Колиж дійде ще до фузії обох централь, централі приватного купецтва і централі споживчих кооператив, то ясно з цього вийде не „Абвіклюнґспрограмм", але проста ліквідація споживчої кооперації враз з переданням її майна приватному купецтву.

Таким чином німецька споживча кооперація опинилася завдяки гітлерівцям у руках тих, які були дотепер її найзавзятішими ворогами і проти яких вона зорганізувала міліони споживачів.

Добра наука для нас, а головно для наших кооператорів.

(Хр.)

Ширіть наш часопис!

Міжнародня вистава дереворитів у Варшаві.

Відкрита недавно вистава одної тільки галузи графіки, дуже по війні популярної, себто дереворіту переступає перед очима сьогоднішній стан цього графічного мистецтва на цілому світі. Треба підкреслити, що на цій виставі є представники з цілого світу. Около 25 держав надіслало свої експонати: маємо тут не тільки всі держави Европи, але бачимо експонати з Японії, Кореї, Злучених Держав, Канади. Кожна держава прислала щонайкращі праці на виставку, маючи на увазі престіж своєї культури. Бачимо, що деякі держави надіслали дуже багато праць: Польща, Чехословаччина, Італія, Німеччина, Росія. Деякі держави прислали або дуже мало й слабі праці, як Румунія; інші мало праць, але добрі — як Японія, Канада, Радянщина Україна.

На всіх глядачів вистава робить імпонуюче враження. Зорґанізована і влаштована вона дуже добре.

Дереворит серед усіх технік графіки, став нині найбільше популярним. Подекуди можна би припускати, що для дереворіту по війні прийшли часи відродження цієї давної техніки, такої популярної у XVII. в. на Україні. Бачимо, що нинішній дереворит часами майже затрачує характер різаного дерева, а приймає вигляд інших графічних технік. Свідчить це тільки про ріжнородність способів праці в дереві.

На перше місце серед усіх експонатів можна поставити дереворити Польщі і дереворити Радянщини. Ці дві держави дали багато добрих праць найбільше питомих для техніки дереворіту. Більшість експонатів це дереворит одноkольоровий, чорний.

Дереворити польських артистів це великі розмірами праці, з високою технікою: вихідний пункт для польського дереворіту — дереворит народній. Праці радянських (московських) мистців переважно малі. Вихідний їх напрям книжкова ілюстрація: праці з великою технічною культурою. З України бачимо виставлених го 14 праць — чотирьох мистців, Довгаля, Касіяна, Котляревської і Сахновської. Половину цих праць бачили ми вже на весняній виставі. Найбільше аристократичні високою технікою а буржуазні змістом це праці мистців радянської Москви. Приходить до голови невідступна думка, що революція не всилі створити нових форм для вислову ними нового змісту. Бачимо це після французької революції в мистецтві французькому, ще наглядніше в працях радянських мистців. Ані нового змісту, ані нової форми вислову — найбільше буржуазійні праці на цілій виставі. І тільки з глибоким сумом бачимо, що українські мистці з Радянської України не можуть заличити (чи мусять рятуватися!) замовленими темами: всякі ударники, пятилітки, тощо. Просто жаль нам їх.

Слабі праці, дивні своєю дезорієнтацією мистецької форми це дереворити Німеччини. Франція дала питомі для своєї культури високомистецькі праці — легкість виразу, багацтво техніки й ріжнородність способів. Дуже цікаві й багато праць здорових духом і міцних формою дала Чехословаччина. Італія показала дуже багато праць і дуже ріжнородних. Японія прислала цікаві праці в дусі своїх дереворитів XVIII. в. Назагал вистава робить дуже добре враження, особливо цікава тим, що можна прирівнювати праці окремих народів.

З українських артистів дістали грошеві нагороди по 250 зол. і диплом В. Касіян і О. Сахновська. Назагал грошеві нагороди дістали тільки мистці польські, українські, московські, чехословацькі, французькі та американські.

Петро Мегик

Українське мистецтво як засіб пропаґанди.

НЮ ЙОРК, 28. серпня. (Вл. кор.). Вчорашня неділя принесла нам милу несподіванку. Заходами „Дому Мира" під головством п-і Дж. Сарджант-Крам скликано до Сентрал Парку в Ню Йорку велике, біля 10 тисячне, віче для манiфестації проти війни. Для зацікавлення публики запрошено еспанців та українців з танками, а хор „Ситі Каледж" з піснями. Серед промов п-і Сарджан згадала про положення у Східній Европі і при цій нагоді говорила про українську державу під Совітами. Коли мала виступати українська ґрупа танцюристів під управою студ. Михайла Германа, який ґрупу зорґанізував і сам грав на скрипці до танців, п. Герман попросив передбесідниці дозволити йому спростувати кілька невірностей про українську державу. Діставши дозвіл, він досадно змалював положення цієї „української держави" під Совітами і тим викликав велике заінтересування серед публики — В часі виконування поодиноких танкових точок гром. Герман пояснював значіння кожного танку. Танцюристів було 16, очевидно, всі в українських строях. Хор з „Каледж" співав різні пісні, між ними також одну українську, що зачинається словами: „Ой сіяла коноплельки". Присутні українці вважали виступ гр. Германа за незвичайно корисний для української справи.

—o—

Війська з Далекого Сходу на Україну.

Паризькі часописи повідомляють із Токіо, що японська влада одержала вістки з певного джерела, нібито головна команда червоної армії видала приказ одну частину війська зі Сибіру, около 140.000 людей, перевести на південь СРСР.

Японські поінформовані кола твердять що СРСР рішився на це пересунення війська на Далекому Сході наслідком напруження, яке повстало останніми часами в большовицько-німецьких взаєминах і наслідком неспокоїв на півдні СРСР.

Чорноморське порозуміння пятьох держав.

ЛЬОНДОН, 29. 9. ПАТ. „Дейлі Телеґраф" у статті „Приготування до балканської унії" стверджує, що політичні кола приписують велике значіння недавній візиті в Туреччині грецького премієра Сальтаріса і теперішній візиті Венізельоса. Югославянський король Олександер приїздить до Туреччини в суботу, а міністр Тітулеску 10. жовтня. Врешті 25. жовтня прибудуть: Молотов, Літвінов і Ворошилов. Всі ті візити в Туреччині мають приготувати балканську унію. В найближчому часі будуть підписані нові умови, яких вислідом буде загальне чорноморське порозуміння пятьох, а оскільки Болгарія схоче прилучитися, то шістьох держав, положених між Балтійським і Еґейським Морем.

—o—

ПРО ФРАНЦІЮ ТА ПОЛЬЩУ НЕ ЗГАДАНО.

ПАРИЖ, 29. 9. ПАТ. „Еко де Парі" обговорюючи німецький комунікат, що ніхто в Німеччині не думає про анексію частини Швайцарії, Данії та Бельгії, звертає увагу, що німецький комунікат нічого не згадує ні про Францію ні про Польщу. Чи то нарочно промовчано? — питається „Еко де Парі".

—o—

За оборону державного авторитету.

БЕРЛІН, 29. 9. ПАТ. Канцлер Гітлер виголосив на конференції намісників поодиноких країн промову про політичну й господарську ситуацію Німеччини, підкреслюючи конечність оборони державного авторитету. Торкається це перш усього взаємин між Німеччиною і краями та між державами і націонал-соціялістичною партією. Всякі революційні явища в дикій формі, що не рахуються з націонал-соціялістичними цілями, мусять щезнути.

Репресії проти ірляндських фашистів.

З Дебліну повідомляють, що ірляндський уряд наказав арештувати провідника фашистів ген. О'Дофі. Головного секретаря організації „блакитних сорочок", майора Кроніна арештовано перед кількома днями. Три визначні представники партії б. премієра Костґрейва, між ними два посли до парляменту, дістали наказ ставитися перед військовим судом.

В ночі на 28. ц. м. прийшло до поважних заворушень в Дебліні. Юрба здемолювала бари броварів у Бас Реткліф і Ґретон, при чому прийшло до сутичок з поліцією, які обкладено кийками. 15 осіб потурбовано.

З церковних справ.

ВИЇЗД ВАСИЛІЯНСЬКИХ МІСІОНАРІВ ДО АМЕРИКИ.

На місії до Злучених Держав Північної Америки виїхали на днях з Галичини два священики Чина СВВ, а саме о. Максим Михайло Марків, родом з Тинова, пов. Дрогобич та о. Амброзій Сенишин зі Старого Самбора. — До Канади виїхали теж два оо. Василіяни, а саме: о. Марко Романович, родом зі Снятина (на професора теольоґії) та о. Веніямин Бараник з Лютовиськ к. Ст. Самбора (до місійної праці), а крім них ще й брат Йосиф Дяк, родом з Городович.

НОВИЙ ІҐУМЕН ПОЧАЇВСЬКОЇ ЛАВРИ.

Ігумена Почаївської Лаври архимандрита Нікодима звільнили на його власне бажання з того становища з уваги на злий стан його здоровля. На його місце визначив митрополит Денис дотеперішнього ігумена загаєцького монастиря архимандрита Пантелеймона, б. пароха прав. церкви у Львові.

ЗА ОКРЕМОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЕПИСКОПА ДЛЯ ВОЛИНІ.

З православних кругів інформують, що польські міродатні чинники звернулися до митрополита Дениса з письмом у справі обсади православної волинської дієцезії окремим дієцезальним епископом.

ЧЕРНЕЧІ ОБІТИ ПРОТОЄРЕЯ Т. ПРОТАСЕВИЧА.

В неділю 1. ц. м. (свято Покрови) відбере митрополит Денис у митрополітальній церкві на Празі у Варшаві чернечі обіти від протоєрея Теодозія Протасевича, члена варшавсько-холмської консисторії. Протоєрей Т. Протасевич — це один з найповажніших кандидатів на нового православного епископа.

—o—

Новий карний кодекс у Німеччині.

БЕРЛІН, 29. 9. ПАТ. Оголошено тут меморіял, що містить проєкт реформи німецького карного кодексу в національ-соціялістичному дусі. Меморіял висуває охорону чистоти раси, домагаючись заборони мішаних подруж. На основі того кодексу за зраду раси чекає кара. Передбачені окремі приписи про охорону чести народу, родини і суспільного порядку, заборона пацифістичної пропаганди і неомальтузіянізму. Проєктується теж закон про управнення лікарів вкорочувати муки особам, яких годі вилікувати.

—o—

Сербсько-болгарська ворожнеча.

З югославянсько-болгарської границі повідомляють, що болгарський уряд вислав кілька полків війська до обсади границі й охорони перед евентуальним нападом сербських стеж. Взаємини між обома державами в останньому часі загострилися сильно. Сербська гранична сторожа застрілила 27. ц. м. десятьох болгарів, що хотіли перейти границю.

—o—

По широкому світі.

— Болгарський адвокат Датев, недопущений до оборони Димітрова в ляйпціґському процесі, одержав телеграму, підписану 5 болгарськими міністрами, які стверджують під словом чести, що Димітров не був би здібним допуститися такого злочину, як підпал райхстаґу.

— Чехословацький уряд на внесення соціялістичних міністрів рішив, що в підприємствах, які дістають урядові замовлення, обовязує 40 годинний тиждень праці.

— З Буенос Айрес повідомляють, що арґентинський парлямент приняв закон про удержавлення копалень нафти.

— При виборах до міської ради в Цюріху на 125 мандатів добули 64 соціялісти, 2 комуністи, 59 всі буржуазні партії. До управи міста увійшло 5 соціялістів і 4 представників буржуазії.

— Японський міністр внутрішніх справ наказав розвязати всі тайні товариства в Японії.

—o—

Страшна катастрофа в Мексику.

НЮ ЙОРК, 29. 9. ПАТ. Ратункова акція на терені Мексику, який навістила катастрофа цикльону й повені, триває дальше. Зпід звалищ у Тампіко добули 125 трупів. Тисячами ранених занялися лікарі. В деяких сторонах появилися бандити, що грабують залишені доми. Влада виступає проти них безпощадно. Тіла двох бандитів, застрілених поліцією в Тампіко, виставлено на прилюдний вид.

ЗМОВА НА ЖИТТЯ МІНІСТРІВ.

Льондонські часописи повідомляють із Токія, що змову на членів японського уряду, яку викрили 12. липня, фінансував японський фінансіст, відомий в японському господарському світі. Фінансіст найшовся був у труднощах наслідком спекуляцій на біржі. Арештували двох біржових маклерів, які одержали від іншого фінансіста гроші для змовників. Вони зізнали, що метою атентату було спричинити загальне замішання, що потягло би за собою знижку біржевих курсів і позволило би деяким фінансістам надолужити втрати.

—o—

Вісти з Волині.

БИТІ ШИБИ Й АРЕШТИ.

На Волині щораз неспокійніше. Ще не пролунав процес 9 хлопців у луцькому окружному суді, засуджених за ріжні речинці вязниці, як уже почалися нові арештування. На цей раз у звязку з биттям шиб.

Уночі з 19. на 20. вересня невідомі особи повибивали шиби в школах у таких селах на Лучччині: в Киверцях (удруге), Теремні, Боровові, Підгайцях, Ставку й Липі. Є відомости, що мали бути вибиті шиби в шкільних будинках і в інших, дальших від Луцька селах.

Вночі з 20. на 21. вересня хтось повибивав шиби в голови кружка „С. Г." у тих самих Киверцях, Л. Ліхтанського, будцім то за те, що він на просьбу громади, писав подання до шкільного інспектора, щоби залишив на місці учительку українку, яка внаслідок першого побиття шиб просила перевести її до іншої школи. Тої самої ночі хтось попсував двері до церкви у тих самих Підгайцях, у яких попередньої ночі були вибиті шиби в школі.

У цих днях вибито шиби в школі в с. Городку, де члени одинокої на Лучччині „просвітянської хати" мають якісь порахунки з місцевим учителем українцем.

Дня 21. вересня поліція арештувала в Киверцях 9 молодих селян: Дмитрука Олександра, Корнелюка Павла, Дроздика Назара, Микитюка Метода, Корнелюка Юрка, Корнелюка Никанора, Дмитрука Петра й Крупського Клима. По двох днях перетримання в слідчому арешті випущено Корнелюка Павла, Дмитрука Петра й Крупського Клима. Решту є відставлено до вязниці. Як кажуть, увязненим закидають приналежність до ОУН.

Треба ще додати, що на ґрунті боротьби з дяком у с. Боголюбах теж хтось вибив йому вікна.

Ходять нествердженi зами чутки, що биття шиб у школах мало бути знаком протесту проти унеможливленого тут шкільного плебісциту.

Наслідки цієї „шибової" акції такі, що крім арештів, у названих селах змінена нічна варта до 10 і більше вартівників що ночі. Все це викликає по селах зрозумілий неспокій і напруження. Норші терплять від цього українські організації.

БІЛЬШОВИЦЬКО-ФРАНЦУСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

ПАРИЖ, 29. 9. ПАТ. Визначене на нині відновлення торговельних французько-більшовицьких переговорів відложили до найближчого тижня. Будуча торговельна умова має старатися застосувати тарифові мінімальні ставки та привернути рівновагу торговельного білянсу, який тепер є дефіцитовий для Франції. Згідно із статистичними даними більшовицький вивіз до Франції в 1932 р. представляв вартість 539 міл. фр., а французький вивіз до СРСР лише 47 міл. франків.

Сотні тисяч у чужі руки!

Поважна скількість українців буває у львівських каварнях і ресторанах, яких власниками не є українці. На 20 каварень у Львові немає ні одної української.

Якщо в ряди-годи осмілиться якийсь українець вести каварню на власну руку, то звичайно по трьох днях так її закваситъ, що тратить безповоротно публику. Розуміється, добачує він вину в українській інтеліґенції, яка мовчки не хоче підтримати свого підприємця. Тільки в жадному випадку не хоче добачити цеї вини у себе. Ну і не диво, що каварні і ресторани у чужих руках, а не в українських.

Каварні, ресторани і цукорничі підприємства є дуже інтратними та дають поважний заробіток. Ці підприємства випливають з конечности міського життя і тому чи міщани хочуть, чи не хочуть, вони утримуються. Конечним є, щоби українці занялися цією галузею промислу і торговлі.

На початку дасться тут оминути і нефаховість підприємця. А саме, на терені Львова є поверх 180 українців фахових кельнерів, буфетовців, кухарів і цукорників. Ці фахівці дуже радо співпрацювали би з підприємцями.

На жаль 2/3 з них є нині безробітними, бо їх варстати праці заняли неукраїнці.

Ніхто з українців, львовян, що дають сотні тисяч заробітку власникам ресторанів і каварень не потрудився запитати, чи обслуговує його кельнер українець. Ніхто не узалежнив своєї приявности в каварні чи ресторані від української обслуги. Вештається багато українських кельнерів без праці, вони і їхня рідня голодують, а ми з повною свідомістю не тільки кормимо, але й поважно збагачуємо чужий елемент. Безробітний кельнер, буфетовець, кухар і цукорник оправдуються перед шкаєнтом наших установ, що з причини безробіття просять знизити їм чи звільнити його на якийсь час від плачення членських вкладок по причині безробіття. А українські міщани без ріжниці суспільного стану дають всотеро цю вкладку, чужинцям, які зуживають українські гроші дуже часто на явно ворожі нам цілі.

Час опамятатись пошанувати гідність українця і не наражатися публично на досади кпини власників ресторанів та жадати усюди української обслуги і від цього узалежнювати свою приявність.

Агатон Добомиський.

Розправа за вбивство Голувка.

Восьмий день розправи.

(Від нашого кореспондента.)

ІНФОРМАЦІЇ II. ВІДДІЛУ ГОЛ. ШТАБУ ЗЗА КОРДОНУ.

Свідок Єжи Місінський, капітан II. Відділу Головного Штабу, зізнає, що II. Відділ Г. Ш. отримав був інформацію, що Барановський в моменті арештування був членом Краєвої Екзекутиви ОУН і тому, працюючи як конфідент поліції, виступав у характері члена ОУН. Вістка прийшла до II. Відділу зза кордону. Чи Барановського дійсно в 1928 році усунули з ОУН — свідок інформацій не має. В інформації, отриманій зза кордону, казалося виразно, що Бар. був в ОУН до останнього свого арештування, яке прийшло по вбивстві Чеховського.

Обв. Барановський перечить цьому, заявляючи, що не почувався до членства в ОУН. Доказом, що не був ним, був факт, що в 1930 р. приїхав до краю Сайкевич і запропонував Барановському становище заступника краєвого коменданта ОУН. Те становище він прийняв з відома і за згодою Івахова.

Свідок кап. Місінський заявляє, що інформації II. Відділу походять з цілком певного **закордонного джерела.**

Свідок Маріян Бургард, капітан II. Відділу Гол. Штабу, не явився особисто, надіславши телеграму, що є важко хворий. Відчитано його зізнання: В 1929 році до II. Відділу у Варшаві вплинула інформація, що організатором замаху на Східні Торги є Барановський, член УВО. Для перевірки тої справи вислав свідка до Львова II. Відділ. Тут свідок перевів довшу розмову з нач. слідчого відділу поліції надком. Білевичем, від якого довідався, що Бар. є на службі поліції. Білевичеві піддав думку, що Барановський може бути на поліц. службі в характері контррозвідки УВО. Надк. Білевич заявив, що та концепція є йому нова, але він прийме її під увагу і тією справою займеться, бо сам безпосередньо інформацій від Барановського не бере, лише бере їх Чеховський.

БРАТ ДЕНУНЦІЮЄ БРАТА:

Барановський встає і заявляє, що це мусить бути непорозуміння. Нападу на Східні Торги він не організував і участи в ньому ніякої не брав. Це мабуть мова про іншого Барановського.

Предсідник: А є ще інший Барановський? Хіба ваш брат?

Барановський: Так.

НАЧАЛЬНИК СЛІДЧОЇ ПОЛІЦІЇ БІЛЄВИЧ ХВОРИЙ.

Свідок надкомісар Казимир Білевич, начальник слідчого відділу команди поліції у Львові (тепер у Кракові) не явився особисто, надсилаючи телеграму, що є важко хворий. Оборонець Барановського **адв. Крайценавер** рішуче противиться відчитанню його зізнань, жадаючи або спровадити свідка силою або перервати розправу. **Предсідник** заявляє, що телефонічно скомунікується з командою поліції у Кракові і тамошнім фізикатом та перевірить, поскільки приїзд Білевича є можливий. Тому перериває розправу на пів години.

Після перерви **предсідник** повідомляє, що надком. **Білевич** приїде на розправу 2. жовтня.

НАЦІОНАЛІСТИ Й КОМУНІСТИ.

Свідок Міхал Юркевич, начальник слідчої поліції у Самборі впевняв, що перед убивством Голувка у читальні „Просвіти" в Трускавці велася розмова на тему побуту послів Голувка і Вдзєвіча у Сх. Галичині „для ведення переговорів з українцями"; учасники розмови, головно Мотика і Білас, гостро висловлювалися проти тих здогадних переговорів і пояснювали, що Евген Коновалець є теж їх противником. Свідок склав про це рапорт до старости і до воєвідства у Львові. Потім уже дістав вістку від ком. Чеховського, що від Барановського можна багато довідатися про вбивство; сам, мовляв, убивником не є, але багато про це може сказати. Свідок широко оповідає про націоналістичну молодь у Дрогобиччині і про „7-ку" (а не „5-ку") у Трускавці (Мотика, Гнатів, 2 Біласи, Данилишин, Хорт і Гапшій (?)). Перед свідком склав широкі зізнання перший Мотика, потім признався Бунів. Цей останній пізнав теж револьвер, на який складав присягу на вірність УВО. Дальше зізнає про впливи комуністів на місцеву молодь націоналістичну. Розпочалася та ексцалація в 1929 р. Нпр. Ольга Коцківна, недавня націоналістка, перейшла до комуністів і відіграла там активну ролю. Соціяльно-радикальніша молодь переходила до комуністів і звідтіль потім вела кампанію проти ОУН під гаслом: „Геть з Коновальцем, хай живуть наші ОУН". Гнатів був дуже спритний, мав сильний вплив на своїх товаришів. Був робітником, при арештуванні найшли в нього літературу націоналістичну і комуністичну. Комунікувався постійно з Коссаком. У справах важніших, як убивство, мусів певне діставати згоду боєвого референта ОУН. Коли після убивства Голувка поведено масові арештування, поліція перевірювала алібі всіх арештованих, але на селі, при малій віддалі домів, це справа дуже важка. Всіх випустили по 48 годинах, затримали лише Бунія, про якого було відомо, що є членом ОУН.

На запит прокуратора свідок признає, що в червні 1931 року місцеві гуртки ОУН отримали наказ стримати саботажеву акцію. Точно тих речей собі вже свідок не пригадує, але все те списав. Тут *прокуратор* вносить на відчитання тих записок „виводу вевнентшнего", чому противиться *обор. д-р Шухевич*. Трибунал по нараді відчитує ті акти, як частину річевих доказів. (Акти ті переглядав судля Скуржинський з Варшави і признав їх значіння для справи.). В актах того „виводу" кажеться широко про сходини націоналістів Дрогобиччини, про їх настрої супроти всяких спроб польсько-українського порозуміння, про розмови в трускавецькому гуртку ОУН на тему поглядів полк. Коновальця і його звязків з УНДО і т. п. Між ін. наведений там наказ ОУН припинити масові саботажі та обмежити діяльність до актів індивідуального терору.

ГНАТІВ—ШУЛЬЦ—МУЙЛА.

На запит прокуратора **св. Юркевич** подає інформації про свого підвладного Шульца, який вступив в обовязки вбитого Бушти. Свідок перечить рішуче, наче би Гнатів був якимнебудь „інформатором" Шульца. **Зате Муйла** (який „всипував" на розправі Гнатова) **сам пропонував Шульцові свої послуги.** Гнатів старався за пашпорт до Бельгії, староство його не видало йому. „Кваліфікаційне свідоцтво" дістає кожний, без огляду на те, чи дістає пашпорт чи ні. Чому інколи не видають того свідоцтва — це урядова тайна. Гнатів був інвігільований посередньо, мав опінію „комунізуючого" націоналіста. Батько Михайла Гнатова зоветься Петро. **Барановський** звертає увагу, що він не твердив, що Гнатів зоветься Петро, лише припускав.

Щодо перехрещування впливів ОУН і комуністів, то свідок наводить ще призвище Кондратіва і Яцушки: перший був членом УВО, потім арештували його на Волині за комуністичну роботу. Яцушка, член УВО, втік до Совітів як комуніст. Також бували випадки переходу комуністів до табору ОУН.

СПРАВА БЕЗПЕКИ ГОЛУВКА

Обор. д-р Рогуцький дивується, чому свідок нач. безпеки в окрузі, не дав Голувкові ніякої безпеки, хоча мав відомости, що ще в червні боєвики ОУН говорили у ворожому тоні про Голувка.

Свідок: „Особисту охорону даємо тільки на доручення вищих властей. **Такого доручення в тому випадку не було".** Зрештою до Голувка зголосився на доручення комісаря Ґрубера аґент Черкавський, пропонуючи йому охорону, але Голувко проти всякої особистої охорони застерігся.

Обв. Мотика заперечує, наче би він був на якихось нарадах чи розмовах у читальні „Просвіти" в Трускавці, де говорилося про Голувка чи якісь „угодові" захоли.

На цьому перервано розправу до слідуючого дня.

Процес за підпал Райхстаґу.

У процесі за підпал райхстаґу в пятницю зізнавав як перший свідок Бінґер. Він каже, що раз у розмові з Ван дер Лібе та Саховим впали слова, що треба підпалювати державні будинки. Попередній свідок Павшін зізнав, що саме Бінґер піддав був думку, що треба підпалити ратуш і райхстаг і виловлювати пробоєвиків. Бінґер заперечує це. Бінґер каже, що давніше працював у німецькій комуністичній партії та що Ван дер Лібе заходив частенько до комуністичного льокалю.

Предсідник зарядив конфронтацію свідка з Ван дер Лібе. Бінґер каже до Ван дер Лібе: „Марінус! Марінус! Ти мене не пізнаєш? Тиж заходив до нас частенько. Ми тобі давали їсти, спомагали тебе". Ван дер Лібе при цьому поводиться спокійно, потім відповідає: „Ні!"

Далі Бінґер каже, що набрав враження, що Ван дер Лібе прислали голяндські комуністи. Комуністи виступали проти терору, бо були думки, що після кожного вбитого пробоєвика прибуває новий ворог. Свідкові не виглядає правдоподібним, щоби Ван дер Лібе підпалив райхстаґ.

ВІДЛЕТ ЛІНДБЕРГА.

МОСКВА, 29. 9. ПАТ. Полковник Ліндберг із жінкою відлетів нині в год. 11. до Таліна.

—o—

З орґанізаційного руху.

ПОВІТОВЕ ВІЧЕ В ЛІСЬКУ.

Дня 5. вересня відбулося в **Ліську велике повітове віче у справах шкільних і положення наших братів на Вел. Україні.** Не зважаючи на зливний дощ, явилося на салі кількасот людей зі всіх громад. Наради отворив голова Повіт. Нар. Комітету **о. Мазяр.** До проводу нарад вибрали **о. декана Стиранку** з Монастирця, **п. Савинича** з Середнього та п. **Мартинюка** з Ліська. Перший про наше положення говорив **пос. Тершаковець.** Потім **пос. Дм. Великанович** виголосив реферат про шкільництво і про положення українського народу в більшовицькому пеклі. Промовців-послів витали привітні з найбільшим зацікавленням та ухвалили протестаційні резолюції. В дискусії забирало голос кількох учасників, а зокрема: о. Стиранка, о. Мазяр, громадянин Сивович, Фуканьчик та інші. По вічу пос. Великанович давав різні поради, за якими зверталися вічевики.

В ліському повіті веде в цілости політичну й організаційну роботу духовенство. Треба жалувати, що багато місцевих інтеліґентів-українців з незалежними фахами відсувається від всякої політичної праці. А в ліському повіті робучих рук треба якнайбільше.

ПОЛІТИЧНА НАРАДА В МОСТИСЬКАХ.

В четвер 14. вересня ц. р. відбулася в **Мостиськах довірочна політична нарада нашої партії,** на якій зїхалися представники майже всіх громад повіту. На збори прибув **пос. Тершаковець.** Нарадами проводив голова Повітового Народнього Комітету **о. Андрій Пшепюрський,** який виголосив реферат про шкільництво, зокрема про шкільний закон з березня 1932 р. По переведеній оживленій дискусії принято одноголосно предложені шкільні резолюції. З черги **пос. Тершаковець** виголосив реферат про події на Великій Україні, після чого президія піддала під голосування протестаційні резолюції, які принято теж одноголосно.

—o—

— **Сходини членів Міщанського Братства** у Львові відбудуться в неділю 1. жовтня в год. 12. полудня у власній домівці, вул. Руська 3. I. пов. На сходинах буде реферат про положення на Радянській Україні.

— **Зібрання Фільольоґічної Секції Н. Т. і Ш** відбудеться в середу 4. жовтня в 19-й год. в канцелярії НТШ. для вирішення біжучих справ і наміченя програми річної праці.

— **Ревізії й арештування.** Пишуть нам: В неділю 24. IX. ц. м. у Підбірцях біля Львова порозкидав хтось підчас богослуження, коли люди були в церкві, летючки ОУН у справі шкільній, попід церкву. Поліція вже четвертий день переводить з цього приводу ревізії в селі. — З Бережанщини повідомляють нас, що у звязку з порозкиданими летючками ОУН та з позриваними держ. гербами по школах поліція переводить по селах ревізії та арештування. М. і. арештовано молодих людей з Бишок, Ценева, Потока й Вибудова. При цьому кличуть на переслухання і Богу духа винних учителів по тих школах.

— **Ловецьке свято.** Мало кому відомо, що так як у латинників св. Губерт, так у грецькій церкві св. Евстахій є покровителем ловецтва і опікуном звірини. На день св. Евстахія, 3. жовтня 1933, уладжує Українське Ловецьке Т-во „Тур" у Львові богослуження, на яке запрошує отсим членів Т-ва і прихильників ловецького спорту. Богослуження відправиться в Волоській церкві, в 7. год. рано, перед образом св. Евстахія, кисти арт. мал. Петра Холодного.

— **Наглий суд.** Польські джерела повідомляють, що винуватець пострілення тайного агента Тендея, 22-літній Северин Меде (?), електромонтер з Калуша, член ОУН. Стане він перед наглим судом найправдоподібніше вже з кінцем найближчого тижня.

— **Гостре стріляння.** У військовій стрільниці на Замарстинові відбудуться в днях: 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 21, 23, 25, 26, 28, 30. жовтня ц. р. вправи військових відділів із гострим стрілянням. Загрожену стрефу обсадять охоронні стежі й до їх заряджень мусять пристосовуватися прохожі.

— **Маєткова данина.** Міністерство справедливости оголосило обіжник в справі надзвичайної маєткової данини в першій контингентовій групі, що обіймає рільництво. Ця група обовязана заплатити данину, що заступає маєтковий податок, у двох ратах: першу до 30. вересня, другу до 15. листопада ц. р. Данина виносить для платників грунтового податку понад 25 зол. до 50 зол. — 22 проц., для платників понад 60 зол. 44 проц.

— **Процес б. воєводи Борковського,** від якого державний скарб домагається 3.500 зол. за світло й отоплення в приватному мешканні воєвідського уряду в Познані, відбудеться 28. грудня.

— **Горгонову** перевезли з краківської вязниці до вязниці в Фордоні біля Бидгощі, щоби там відсиджувала кару.

— **За жидівські шиби.** Зі Скільщини повідомляють нас, що у звязку з тим, що якісь невідповідальні типи повибивали шиби в деяких жидівських домах по селах, староство зарядило постійні варти коло жидівських хат по всіх дотичних селах. Через це терпить сильно старше населення повіту, бо мусить вартувати по ночах, замість відпочати по цілоденній праці. Населення сильно обурене на невідповідальних спричинників того лиха.

— **Вбили вартівника.** В Залісі пов. Золочів убито в ночі Павла Смолинського, що робив службу як громадський вартівник. Вбили його мабуть злодії, яких хотів придержати, коли вертали з добичею. Вбивники покинули вкрадені річи і втікли.

— **Краєва хроніка.** Йосифа Кухту з Вільки Мазовецької засудив львівський суд присяглих на 15 літ вязниці за вбивство тестя. — В Бориславі згорів нафтовий закіп Ганна на школу фірми Галіція зі Східниці. Втрати обчисляють на кільканацять тисяч зол.

— **Селянський страйк,** зорганізований польською людовою партією в західніх і середущих воєвідствах, не випав так безуспішно, як повідомила була частина польської преси. На основі звідомлень краківського „Роботніка" наслідком страйкової абстиненції селян не відбуваються торги в Радзимині, Мінську Мазовецькім, Опатові, Новім Корчині, Сандомирі, Ішкі Сташові, Острові та інших місточках.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Св. Евстахій, осінь і „Тур".

У ветхих книгах записано ось таке: „Був лицар іменем Евстахій, що весь вільний час посвячував ловам. Не істнувала для нього ні границя, ні охоронний час. Стріляв і ловив де, коли і яку тільки звірину зоздрів. Аж раз розлючена львиця, якій він убив левинятко, схопила його власні діти і понесла в ліс. З того часу змінився лицар Евстахій, шанував ловецькі закони, опікувався звіриною, а вкінці став пустельником і доконав багато чудес".

Довгого часу треба було, заки хтось із українських ловців дочитався до цього місця в „Житіях Святих" і оголосив це хрещеному мирові, між яким був один власник дібр а один артист маляр. Власник дібр дав гроші, артист маляр намалював і з того часу висить у Волоській церкві образ св. Евстахія — покровителя ловецтва.

Осінь... По зжатих і викошених нивах гуляє вітер, вертиться перекотиполе, виблискує золотими нитками „бабине літо". Під межею спить сторожкий заяць, у кущах присіли запопадливі куропатви, по болотах поквакують ситі качки. А над усім тим глибока синява неба, якою плизуть на південь ключі поважних журавлів і ватаги підзорливих гусей.

— Крю-крю, крю-крю! — мов у срібні дзвони дзвонять.

— Ґаун-ґаун, ґаун-ґаун ! мов у золоті труби грають.

Прощаються з літом і з нашою землею та й других кличуть за собою.

Потягнуть за ними і гамірливі шпаки, що ось цілими роями падають на поля і таємничі слуки, що ще вишпорять за хробаками по мокривинах лісів, і пампуховаті перепелиці, що тільки через просо тримаються ще в наших сторонах. Навіть тверда качка помандрує на південь зі страху перед голодною і холодною зимою.

Та заки вони всі заберуться від нас — гуде їхніми голосами і поле і луг і діброва.

Цілий рік жде мисливець за осінь — мисливську пору року. З рушницею на рамени, з мисливським псом при нозі іде в пусті поля, в засновані ранньою мрякою луги, в позолочений приморозками ліс — на лови. Іде не тільки, щоби відстрілити качку чи куропатву, але, щоби радуватися сонцем, хлипнути чергового вітру, послухати прощального співу звірини на честь наших ловищ.

Не думай мисливче, що так легко прийдеться тобі здобути трофей. Мусиш ноги сходити, заки твій пес „виставить" стадо куропатв, заки прийдеш до стрілу на осторожну качку, чи застукаєш у сні чуйного зайчика. А й тоді ще не твоє горою. Стрілиш і — тільки вікна в небі задзвенять...

Хіба, що святий Евстахій зглянеться на тебе і позволить на відстріл одної чи другої звірки...

Тому покровитель ловецтва і вибрав початок осени на Свій день. Хто попросить Його у той день — для того може буде ласкавий.

І тому перше українське ловецьке товариство „Тур" просить і тому багато (в середно!) стріляє.

Цього року у Волоській церкві, 3. жовтня в 7. год. рано, теж буде просити.

Галактіон Чіпка.

— **Управа польської людової партії.** У Варшаві відбулося 28. ц. м. засідання головного екзекутивного комітету людової партії, на якому вибрано управу. Головою комітету вибраний пос. Врона, його заступниками сен. Возьніцький і пос. Кернік. Шефом пресової акції став маршал Ратай.

— **Ріжні вістки.** Радянська риболовна експедиція зловила біля проливу Берінґа рекордове число 143 китів у 20 днях. — У Гельсінгфорсі помер б. фінський сенатор Ленарт Ґріпенберґ, один з найвизначніших економістів Финляндії. — Наслідком хмаролому виляли французькі ріки Лез і Мосан, наслідком чого місто Монпеліє опинилося під водою.

— **Обід варений на сонці.** В геліотехнічнім інституті в Самарканді, що займається проблемами сонішної енергії, переведено проби огрівати кухонний котел сонішними проміннями. Проби дали добрий вислід. Котел дався нагріти до висоти 150 ступнів, так що можна було варити страви.

— **На рятунок славної святині.** Як відомо, головному мечетові Царгороду (давній церкві св. Софії) грозить катастрофа завалення. Причиною небезпеки є підшкірні води, які підмивають і ослаблюють фундаменти величезної будівлі. Щоби до того недопустити, покликано до Царгороду міжнародній штаб архітектів під проводом проф. Реймонда з Парижа, що є визначним знавцем старинного буд. мистецтва. Однак комісія ствердила, що рятункова акція дуже трудна, бо один з ґігантичних камінних стовпів, на якому опирається копула, зовсім знищений. Церква св. Софії була колись одною з найкращих християн. святинь на Сході. Збудував її князь Константин Великий в 326 р. і як базиліку охрестив іменем Божої Мудрости — Гагія Софія. Над украшенням церкви працювало 300 мистців з Греції, Італії й Малої Азії. Особливо гарні були стінні фрески й образи. Після пожежі церкву відбудував з ще більшим накладом засобів цісар Юстиніян. Після здобуття Царгороду турками в 1453 р. перемінено її на мечет.

— **Оселя з бочок.** Коло Клівленду, в північноамериканському стейті Огайо, повстала оселя, оригінальна тим, що її мешканці живуть не в домах, але в бочках. Одна фірма, що торгувала вином, найшлася у фінансових трудношах, зліквідувала інтереси й оголосила багато великих бочок на продаж. Найшовся якийсь дивак, що купив відразу 50 найбільших бочок і дав до газет анонс, що дає безплатне мешкання в тих бочках. Він сам дав їм приклад і замешкав в одній бочці, запевняючи всіх, що з роду не мав ще такого вигідного мешкання. Розуміється, бочки перероблено відповідно. Кожна з них могла колись помістити кілька тисяч літрів вина. Тепер уставлено їх на бетонових фундаментах, зроблено в них двері та вікна, електричне огрівання та освітлювання, а навіть ледівню, що в часі спек охолоджує мешкання та уможливлює переховувати харчі. Всі мешканці дуже вдоволені своєю оселею.

— **Араби вбили летуна.** В безлюдній околиці оподалік Геліополісу (Єгипет) напали чотири араби на англійського летуна Джона Гаверда і вбили. Гаверд прохожувався в товаристві своєї нареченої міс Тібет, молодої вчительки, що безрадно мусіла глядіти на жахливу сцену його смерти.

— **Вибух пекольної машини** склався в місцевості Дженджелії на югославянсько-грецькій границі. Машина вибухнула у хвилині, коли власник каварні, який перший завважав машину, зближився до того місця разом з поліцаєм. Наслідком вибуху згинули дві особи, а 5 осіб ранило. Слідство ствердило, що пекольна машина була того самого типу, яких уживають у своїх нападах ватаги комітаджів. Одночасно появилися дві ватаги комітаджів в цій околиці, тому нема сумніву, що вибух пекольної машини їхнє діло.

— **Про страшний цикльон в Мексику** приходять щораз жахливіші вістки. М. і. виступила з берегів ріка Тамезі, заливаючи вулиці портового міста Тампіко на три метри високо. Залізничі лінії зовсім знищені, причому пропали два особові потяги і два товарові. Зпід розвалин домів добули досі 50 вбитих, зате під розвалинами шпиталю наслідком переповнення найшло смерть дальших 87 осіб. Яких 20000 родин не має даху, харчів ні води. Побоюються пошестних недуг. Президент Мехику ген. Родріґез закликає все населення краю поспішити з допомогою мешканцям Тампіка.

— **Саранча.** В Аргентині від довшого часу треває посуха, що грозить фармерам катастрофою. В деяких стейтах уже три місяці не падав дощ. Худоба гине з недостачі води. Фармері переганяють цілі стада худоби в урожайніші околиці. Катастрофу збільшує ще й те, що на великих просторах появилася саранча

З судової салі.

КОМУНІСТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ТЕРНОПОЛІ.

В четвер 28. вересня ц. р. розпочався перед трибуналом суду присяглих у Тернополі політичний процес проти 15 молодих людей, обвинувачених за приналежність до Комуністичної Партії Зах. України (ст. 97 к. к.). Обвинуваченими є шістьох жидів, три жидівки і шістьох українців, як членів окружного комітету КПЗУ в Тернополі. Проводить розправі віцепрезес окр. суду д-р Вендриховський, вотують окр. судді д-р Сіканович і д-р Янеллі, обвинувачує підпрок. Венцковський, боронять тернопільські адвокати: пос. д-р Ладика обв. Григорія Прийму, Осипа Замкового і Лазаря Клянга, адв. Чикета обв. Евстахія Весоловського, д-р Погоріллес обв. Мовеса Біллера і Естеру Сас, д-р Олійник обв. Гінду Екгавс зам. Пільпель і Петра Олійовського, д-р Іван Каяик обв. Якова Тіркеля фальзе Шнайдра, д-р Фішер обв. Фрідля Шпайрмана і Антона Олійовського, д-р Дзерович обв. Сальку Екгавс, д-р Іван Якимчук обв. Ізраеля Ашкеназого, пос. д-р Степан Баран обв. Гринька Курицу і адв. Остап Постригач обв. Мозеса Вартенберга фальзе Ґоліґера.

Після вильосування лави присяглих (11 польських селян і один емер. сержант) та відібрання т. зв. генеральної присяги предсідник розправи ствердив, що обв. Сальці Екгавс доручено візвання на розправу щойно на 5 днів перед розправою — отже з поминенням постанови ст. 293 к. п. к., що вимагає щонайменше 7 днів і з уваги на те запитався її, чи годиться на переведення розправи тепер, чи ні. Обвинувачена і її оборонець д-р Дзерович заявили, що на це не годяться і вимагають вилучення її справи і передання її на чергову каденцію в грудні ц. р. Трибунал пішов на нараду і після того оголосив постанову, що справу обв. Сальки Екгавс вилучує, постановляючи рівночасно її приарештувати. На салі появилася вязнична служба і відвела Сальку Екгавс до вязниці. Лишилась на салі її сестра обв. Гінда Екгавс зам. Пільпель, що на лаві обвинувачених сидить з девятимісячною дитиною на руках.

З черги відчитано обширний акт обвинувачення, що заняло около дві години часу. Акт обвинувачення подає на вступі організаційні засади КПЗУ і її всіх прибудівок, до яких зачисляє тепер розвязану партію Сель-Роб-Єдність. Акт обвинувачення опирається головно на зізнаннях колишнього інструктора Ц. К. КПЗУ Івана Козака, студ. унів. з Калуша в Галичині, котрого зізнання в ріжних процесах проти членів Ц. К. і членів окружних та льокальних комітетів КПЗУ, яких він видав поліції чи судові перед слідчим суддею Демантом, займають один грубий том. Опублікування повного тексту тих зізнань творило би грубу книжку, незвичайно актуальну й цікаву.

Акт обвинувачення по наведенні цілей Ком. Партії Зах. України, при обговорюванні її пропаганди подає, що кольпортує вона комуністичну бібулу, видавану тут нелегально, або легально під покришкою прим. розвязаної тепер Сель-Роб-Єдности чи інших істнуючих комунізуючих гуртків, а також комуністичну літературу, видавану на Радянській Україні. До кольпортажі служить комуністам кооператива „Книжка". До видаваних у Польщі і субвенціонованих Совітами належать часописи і журнали, що стоять або стояли під точною контролею і виключною редакцією Ц. К. КПЗУ, а саме тижневик Сель-Робу-Єдности „Наше Життя", орган Ц. К. КПЗУ „Світло", двотижневик „Сяево", тижневик „Сила", місячник „Нові Шляхи", якого редактор — як твердить Іван Козак — Антін Крушельницький одержував постійну і значну субвенцію від більшовиків на ведення комуністичної агітації на сторінках редагованого ним журналу; дальше „Нове Слово" і „Сельроб". Всі ті періодики стояли під строгою контролею Ц. К. КПЗУ; гроші на їх видавання приходили від більшовиків.

По відчитанні акту обвинувачення приступив трибунал до переслухання обвинувачених, котрі заперечують свою приналежність до КПЗУ.

—o—

Студентські справи.

ПІД УВАГУ СТУДЕНТАМ БРНА. ЧСР.

Управа Української Студ. Спілки повідомляє товаришів, студентів високих шкіл у Брні, що в шкільному році 933-34 у всіх тутешніх високих школах шкільні й чужинецькі оплати лишаються такі самі, як у минулому році, з виїмком чеської техніки. У чеській техніці шкільна оплата для всіх чужинців підвищена з 300 кч. на 600 кч. річно, чужинецька такса без змін, себто 800 кч. річно, надзвичайний впис (від 8—31. X.) 100 кч. для чужинців, замість 60 кч. Таксу за цілий рік треба платити згори. Від шкільної оплати будуть звільнені, тому раджу товаришам постаратися про відповідні свідоцтва неімовірности (убожества), як слід потверджені, вже тепер. Право внесення прохання про звільнення від шкільної оплати будуть мати тільки ті кандидати, які запишуться в речинці звичайних вписів, себто в днях від 25. IX.—7. X. включно.

В доповненні попереднього оголошення Управи УСС про студії у Брні („Діло" з 4. IX. ц. р.) повідомляємо зацікавлених тов.-абсольвентів (-ток) гімназій, яких не приняли в краю і які хотіли би студіювати техніку у Брні, що посвідку, потрібну до одержання пашпорту, Управа завдяки своїм звязкам може висилати просто з ректорату техніки (без попереднього внесення подання кандидатом до чеського консуляту — згідно з найновішим розпорядком). Надзвичайні вписи, як згадано вже вище, кінчаються з днем 31. X.

Потрібні документи і гроші на покриття кошті посвідки і висилки в сумі 7 зол. слати на адресу: Ukrajinsky Stud. Spolek, Brno, Tivoli 48, CSR.

Додатково повідомляємо: Чужинецькі оплати у всіх високих чеських школах підвищені на 700 кч. річно. При вписах треба заплатити оплату на цілий рік, що разом із чужинецькою дає около 1.400 кч. Крім того чсл. консулят у Львові при даванні візи вимагає від студентів залож, за дотичний студент не буде вносити подання про звільнення від оплати.

[illegible] Микола, секретар.

—o—

СПОРТ.

ПОКАЗОВІ ГРИ У СИТКІВЦІ.

Заповіджені показові гри у ситківці починаються в суботу 30. ц. м. в год. 15. Грають: Купчинський проти Дрогомирецького та пари: Альтшілер із Левентером проти Сасика з Рожанковським. У неділю 1. X. ц. р. відбудуться гри: в год. 10. Кнопф — Кулечко і Левентер — Рожанковський; в год. 15. пари Кнопф-Купчинський проти Кулечка з Дрогомирецьким та сінгель: Альтшілер — Сасик. Усі гри відбуваються на токах Л. К. С. при вул. Войтіха.

ЗМАГАННЯ НАКОЛЕСНИКІВ У БІГУ НАВПРОСТЕЦЬ ЗА МИСТЕЦТВО У. С. С.

В неділю 8. жовтня ц. р. організує секція наколесників при спортовім клюбі „Тризуб" Львів-Богданівка біг навпростець на трасі Львів-Миколаїв н. Дн. і з поворотом. Старт в год. 10. передпол. з площі Сокола-Батька. Поворот до мети на площу Сокола-Батька сподіваний коло год. 2. попол. До цього бігу можуть зголошуватися всі наколесники, члени українських спортових і гімнастичних товариств краю. Особисті або письмені зголошення приймає Український Спортовий Союз у Львові, вул. Домініканська ч. 11. Вписове від змагуна: 1 зол.

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 1. X. год. 7.30 веч. „III. п. кімната ч. 17".

Понеділок, 2. X. год. 7.30 веч. „III. п. кімната ч. 17".

Театр Ріжнородностей.

З причини ремонту нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „В гураганному вогні" (Том Мікс).

АПОЛЬО: „Історія гріху" (Ст. Жеромського).

АТЛЯНТИК: Фільма Совкіно: „Турбіна 50.000 ГП".

КАСІНО: „Серце велитня" (Волес Беррі).

КОПЕРНИК: „Пригода в Зоо".

КОЛІСЕЙ: „Прошак із Багдаду", ревія „Що пані роблять вечором".

МАРУСЕНЬКА: „Пригода в Зоо".

МІРАЖ: „Золотий молох", „Коли хочеш віддати серце" (Ліліян Гарвей).

МУЗА: „Дивогляди".

ПАЛЯС: „Дочка полку" (Анні Ондра).

ПАН: „Симфонія 6-х міліонів", на сцені: Цибульський, Власта Бомський.

ПАСАЖ: „Боротьба за діяманти", „Пекольні перегони".

СТИЛЕВЕ: „Кохання артистки" (Джені Лінд), ревія „Для вас гарні львовянки".

ХИМЕРА: „Дика дівчина".

УТІХА: „Королева підземелля", ревія „До побачення".

Присилайте передплату!

Закордонне радіо.

Субота, 30. вересня 1933.

Мор. Острава (263,8) 18.25 Брамсові пісні; **Братислава** (279,3) 19.30 „Збирання винограду" оп. Недбаля; **Гельсінгфорс** (368,1) 17.30 Спів; **Біліград** (429,7) 20.00 „Костана" оп. Керстича; **Рим** (441,2) 21.15 Концерт; **Брюселя** (509,3) 20.00 „Весела вдова" оп. Легара; **Відень** (517,2) 19.35 Оп. музика; **Мінхен** (532,9) 20.00 Вес. вечір; **Харків** (937,5) 9.00 Солісти, 10.00 Для дітей, 13.50 Українські лавреати, 15.00 Танки й марші, 18.00 Для села, 19.00 Концерт із „Березілю".

Неділя, 1. жовтня 1933.

Братислава (279,3) 17.55 Словацькі пісні; **Міляно** (331,8) 12.30 Муз. всячина; **Гельсінгфорс** (368,1) 18.30 Пісні; **Сотенс** (403,8) 20.00 „Зузанина тайна" оп. Вольф-Ферарія; **Біліград** (429,7) 16.00 Нар. пісоньки; **Рим** (441,2) 17.15 Концерт (спів, музика); 20.45 „Княжна Маріца" оп. Кальмана; **Прага** (488,6) 10.10 Пісні, 21.15 Камер. музика; **Відень** (517,2) 12.00 Концерт, 18.45 Вальси й балет. музика; **Рига** (525) 20.20 Пісні й романси; **Будапешт** (550,5) 17.00 Орхестра, 18.30 Арії; **Харків** (937,5) 8.40 Музика для дітей, 9.00 Оп. та балетова музика, 13.50, 16.20, 20.00 Концерт; **Москва** (424,3) 17.25 „Травіята" оп. Верді; **Париж** (1724,1) 20.40 „Льоберж дї Шеваль Бляни" оп. Бенацького.

Львівське радіо.

Субота, 30. вересня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35, 14.55, 15.15, 15.35, 18.35 Грамофон; 16.00, 16.30 Авд. для хорих, сальонова орхестра; 17.00 Баторій та Матейко; 17.15 Концерт Вілкомірських; 18.15 „435 днів на морі"; 19.05 Лет. мітінг; 19.20 Всячина; 19.40 Літ. чвертьгодина: „Подвійний нельсон протекції" Ж. Полановського; 20.00 Легка музика, спів, 21.15 Минуле Львова; 21.30 Шопенівський концерт (Софія Ярошевичева); 22.00 Танкова музика; 22.25 Спортові вістки; 22.40 На горнім овиді „муз. репортаж".

Неділя, 1. жовтня 1933.

9.20, 9.40, 10.00, 11.45, 14.20, 16.30, 23.05 Грамофон; 9.25 Руханка; 13.00 Музичний поранок; 14.00 Хліборобська скринька, 14.15 Збіжева біржа; 15.00 Рільничий відчит; 15.20 Сельонова музика; 16.15 Для дітей: „Там де сонце зовсім не заходило"; 16.45, 18.00 Відчит про Баторія; 17.00 Пані в школі й мама в школі; 17.15 Польська нар. пісня; 19.00 Три знаки запиту; 20.00 Легка музика, пісоньки; 21.15 На веселій львівській филі; 22.15, 22.25 Спортові вістки.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У пятницю оферували долар по 5.80, хоч по міжнародній реляції курс його повинен виносити 5.89. Банк Польський платив 5.80 зол.

Золото: долари 9.06—9.08; фр. фр. 36.60—36.80; дукати 83.90—84.00; корони 38.00 до 38.20; рублі 47.00—47.60.

Срібло без змін.

ВАРШАВСЬКА БІРЖА.

Трансакції. Купно. Продаж.

Бельгія 124.70, 125.01, 124.39; Голяндія 360.70, 361.60, 359.80; Льондон 27.90—27.88, 27.03, 27.73; Париж 34.98; 35.07, 34.89; Прага 26.50, 26.56, 26.44; Швайцарія 173.22, 173.65, 172.79; Берлін 213.45.

Акції.

Банк Польський 80.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Житні висівки 6.00—6.25 льоко станція заладування й льоко Львів.

Решта без змін.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 29. IX.: масло дес. з експ. 2.70 зол., молоко 19 сот., сметана 70 сот., яйця 3.90—4.— зол. за копу. Тенденція на всі артикули устійнена.

З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10. Видає Видавнича Спілка „Діло". За редакцію відповідає Олександер Костик.